

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКЛАДАННЯ ЦИКЛУ «НЕВРОЛОГІЯ» У ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА»*Р.В. Свістільник, О.О. Гордійчук, Г.С. Московко, А.Г. Корнійчук*

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, м. Вінниця, Україна

Ключові слова:
неврологія, загальна практика-сімейна медицина, навчальний процес, інтерни.

Буковинський медичний вісник. Т.23, № 3 (91).
С. 160-165.

DOI:
10.24061/2413-0737.
XXIV.3.91.2019.79

E-mail: rus80ua@gmail.com

Мета роботи — проаналізувати сучасні особливості викладання курсу неврології в лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика — сімейна медицина» на кафедрі неврології та нейрохірургії факультету післядипломної освіти (ФПО) Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, визначити проблемні питання і перспективи подальшого розвитку.

Результати. Навчальний процес на кафедрі відбувається згідно з програмою навчання в інтернатурі за спеціальністю «Загальна практика — сімейна медицина», де курсу неврології відведено 72 навчальних години. Для покращення засвоєння матеріалу і якості викладання на кафедрі використовують різноманітні інноваційні інтерактивні методики, а саме: розбір хворого в невеликій групі лікарів-інтернів (по 2–3 чоловіки), кейс-методику (активного проблемно-ситуаційного аналізу), brainstorming (метод «мозкового штурму») та інші. Найкращим у процесі викладання є поєднання не одної методики, а одночасно декілька, залежно від ситуації. На кафедрі широко використовують сучасні мультимедійні технології та презентації, де лекційний матеріал подається тезисно, наочно і максимально спрощено з акцентом на найбільш необхідну в практичній діяльності інформацію. Використанням на кафедрі новітніх технологій викладання та подання матеріалу сприяє оволодінню всіма необхідними знаннями з неврології в практичній діяльності майбутнього сімейного лікаря та їх використання на користь суспільства.

Висновки. Для якісного педагогічного процесу в системі післядипломної освіти та підвищення його ефективності в сучасних умовах необхідна постійна розробка та впровадження інноваційних методів викладання з використанням світового досвіду. Для покращення засвоєння матеріалу в умовах великого інформаційного навантаження слід використовувати сучасні мультимедійні технології та різноманітні педагогічні методики, які підвищують якість навчального процесу та засвоєнню поданої інформації.

Ключевые слова:
неврология, общая практика-семейная медицина, учебный процесс, интерны.

Буковинский медицинский вестник. Т.23, № 3 (91). С. 160-165.

СОВРЕМЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПОДГОТОВКИ И ОБУЧЕНИЯ ЦИКЛА «НЕВРОЛОГИЯ» У ВРАЧЕЙ-ИНТЕРНОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ «ОБЩАЯ ПРАКТИКА - СЕМЕЙНАЯ МЕДИЦИНА»*Р.В. Свистильник, О.А.Гордийчук, Г.С. Московко, А.Г. Корнійчук*

Цель работы — проанализировать современные особенности преподавания курса неврологии у врачей-интернов по специальности «Общая практика-семейная медицина» на кафедре неврологии и нейрохирургии факультета последипломного образования (ФПО) Винницкого национального медицинского университета им. Н.И. Пирогова, определить проблемные вопросы и перспективы дальнейшего развития.

Результаты. Учебный процесс на кафедре происходит согласно программе обучения в интернатуре по специальности «Общая практика-семейная медицина», где курсу неврологии отведено 72 учебных часа. Для улучшения усвоения материала и качества преподавания на кафедре используют

различные инновационные интерактивные методики, а именно: разбор больного в небольшой группе врачей-интернов (по 2–3 человека), кейс-методику (активного проблемно-ситуационного анализа), brainstorming (метод «мозгового штурма») и другие. Лучшим в процессе преподавания является сочетание не одной методики, а одновременно нескольких, в зависимости от ситуации. На кафедре широко используются современные мультимедийные технологии и презентации, где лекционный материал подается тезисно, наглядно и максимально упрощено с акцентом на наиболее необходимую в практической деятельности информацию. Использованием на кафедре новейших технологий преподавания и представления материала способствует овладению всеми необходимыми знаниями по неврологии в практической деятельности будущего семейного врача и их использование в интересах общества.

Выводы. Для качественного педагогического процесса в системе последипломного образования и повышения его эффективности в современных условиях необходима постоянная разработка и внедрение инновационных методов преподавания с использованием мирового опыта. Для улучшения усвоения материала в условиях большой информационной нагрузки следует использовать современные мультимедийные технологии и разнообразные педагогические методики, которые повышают качество учебного процесса и усвоению представленной информации.

Keywords: *neurology, general practice-family medicine, educational process, interns.*

Bukovinian Medical Herald. V.23, № 3 (91). P. 160-165.

CONTEMPORARY FEATURES OF PREPARATION AND TEACHING CYCLE «NEUROLOGY» TO DOCTORS-RESIDENTS IN SPECIALTY «GENERAL PRACTICE – FAMILY MEDICINE»

R.V. Svistilnik, O.O. Gordiichuk, G.S. Moskovko, A.G. Korneichuk

The aim of the study is to analyze contemporary features of teaching the course of neurology to doctors-residents in specialty "General Practice-Family Medicine" at the Department of Neurology and Neurosurgery, Faculty of Postgraduate Education (FPE) of the Vinnytsia National Pyrogov Memorial Medical University, to identify problematic issues and prospects for further development.

Results. The educational process at the department is carried out according to the program of studying at the internship in the specialty "General Practice-Family Medicine", where 72 academic hours are allotted for the course of neurology. To improve the assimilation of the material and the quality of teaching, the department uses a variety of innovative interactive methods, namely: debriefing of patient's cases in a small group of interns (2-3 people), case-methodology (active problem-situational analysis), brainstorming and others. The best way in teaching is to combine simultaneously more than one technique depending on the situation. The department widely uses modern multimedia technologies and presentations, where the lecture material is presented briefly, clearly and as much as possible simplified with an emphasis on the most necessary information in practice. The use of the newest technologies of teaching and presenting materials at the department contributes to mastering all the necessary knowledge of neurology in the practical activities of the future family doctor and using this knowledge for the benefit of society.

Conclusions. For a qualitative pedagogical process in the system of postgraduate education and increasing its efficiency in modern conditions, constant development and implementation of innovative teaching methods with the use of world experience is necessary. In order to improve the assimilation of material in the conditions of a large information load, modern multimedia technologies and various pedagogical techniques that improve the quality of the learning process and the assimilation of the information provided should be used.

Проблеми вищої медичної освіти

Вступ. Сімейний лікар є основою найбільш успішної системи охорони здоров'я [1].

Сімейні лікарі є особистими лікарями для людей всіх вікових категорій та стану здоров'я і разом з персоналом адаптують свої професійні обов'язки до потреб своїх пацієнтів і суспільства в цілому [2].

Вітчизняна охорона здоров'я взяла орієнтацію на сімейну медицину. Це нововведення зумовлює підвищені вимоги до лікарів, яким доведеться працювати за принципом сімейної медицини. Сімейний лікар повинен бути різнобічно підготовленим не тільки в питаннях педіатрії та терапії, але і неврології, хірургії, оториноларингології, офтальмології, а також в інших розділах медицини. За даними Міністерства охорони здоров'я, лікар загальної практики на себе може взяти 23% відвідувань до хірурга (наприклад, невеликі нагноєння), 37% - до офтальмолога (підбір окулярів, кон'юнктивіт), 40% - до отоларинголога (сірчана пробка у вусі, ангіна), 47% - до невропатолога (біль у спині, попереку) [3].

У сучасних умовах підготовка лікаря має відповідати запитам охорони здоров'я і суспільства в цілому. Важливим є розуміння лікарем не тільки своїх вузькопрофесійних завдань, але й орієнтація в питаннях громадського здоров'я, адаптація до змін, що відбуваються навколо. А якість наданої медичної допомоги залежить, у першу чергу, від якості медичної освіти. Важливо, починаючи саме з інтернатури, спрямовувати зусилля молодого фахівця до самовдосконалення. Необхідно відзначити, що організація підготовки фахівців на етапі післядипломної освіти має суттєві відмінності, які зумовлені, насамперед, не настільки тривалим періодом навчання, як багатовекторністю інформації, що вимагає її концентрації та адаптації до професійних потреб, необхідності надбання навичок використання сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій у щоденній професійній роботі [4].

Хвороби нервової системи внаслідок їхньої широкої розповсюдженості та соціальної значущості посідають одне з провідних місць у клінічній медицині. Опанування сімейними лікарями основ клінічної неврології ґрунтується на чіткій схемі викладання матеріалу [5].

Враховуючи мультидисциплінарний характер підготовки спеціалістів, варто відзначити, що, крім неврології, такі інтерни вивчають матеріали цілої низки інших дисциплін, що значно розпоршує увагу майбутніх клініцистів і створює необхідність для таргетного й інформаційно стислого викладання інформаційних пакетів на заняттях та лекціях не тільки з невідкладної неврології, але й з усіх інших дисциплін, що входять у медицину невідкладних станів [6].

Значний обсяг інформації та стрімкий технологічний розвиток вимагають від сучасного викладача оновлення традиційних методик викладання [7].

Мета роботи – проаналізувати сучасні особливості викладання курсу неврології в лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика – сімейна медицина» на кафедрі неврології та нейрохірургії факультету післядипломної освіти (ФПО) Вінницького національного медичного

університету ім. М.І. Пирогова, визначити проблемні питання і перспективи подальшого розвитку.

Основна частина. Післядипломний рівень підготовки випускників вишів, а саме навчання в інтернатурі, має сприяти формуванню професійної компетентності фахівця, здатного самостійно приймати рішення, від яких залежать здоров'я пацієнта, життя та його якість. Важливо створити умови, в яких молоді спеціалісти зможуть навчитися більш ефективно використовувати отримані знання для вирішення практичних задач, заповнювати прогалини та розвивати нові навички та уміння [7].

Кафедра неврології та нейрохірургії ФПО Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова для навчання в інтернатурі лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика – сімейна медицина» широко використовує клінічні бази неврологічних відділень, які розташовуються в Вінницькій обласній психоневрологічній лікарні ім. акад. О.І. Ющенко (м. Вінниця) та неврологічні відділення Хмельницької обласної і міської лікарень (м. Хмельницький).

Навчальний процес на кафедрі відбувається згідно з програмою навчання в інтернатурі за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина», затвердженого МОЗ України, де курсу неврології відведено 72 навчальних години (2 тижні) і складається з лекційних (4 години), практичних (56 годин) і семінарських занять (12 годин), а також самостійної підготовки.

У викладацькому складі кафедри налічується 7 доцентів, у тому числі і завідувач кафедри, 3 асистенти і лаборант, які забезпечують навчальний процес.

Для покращення засвоєння матеріалу і якості викладання на кафедрі використовують різноманітні інноваційні інтерактивні методики, а саме: розбір хворого в невеликій групі лікарів-інтернів (по 2–3 чоловіки), кейс-методику (активного проблемно-ситуаційного аналізу), brainstorming (метод «мозкового штурму») та інші. Найкращим у процесі викладання є поєднання не одної методики, а одночасно декілька, залежно від ситуації.

Не мало важливим на початку заняття є експрес-метод тестового контролю засвоєння теми в домашніх умовах шляхом вирішення тестів, кейс-завдань кожним студентом [8].

На кафедрі неврології та нейрохірургії ФПО було складено 110 методичних рекомендацій та методичних розробок лекційних, практичних та семінарських занять для лікарів-інтернів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина», розроблено 383 тестові завдання та 203 клінічні задачі для перевірки вихідного та заключного рівнів знань лікарів-інтернів.

У процесі навчання на курсі неврології, особливу увагу приділяється патологіям, які найбільш часто будуть траплятися в практичній діяльності сімейного лікаря, а саме: захворювання хребта (рефлекторні та корінцеві больові синдроми), первинні та вторинні форми головного болю, гострі порушення мозкового кровообігу та інші судинні захворювання головного

мозку, епілепсія, деменції, моно- та полінейропатії.

Враховуючи великий обсяг інформації, який отримують інтерни під час навчання в інтернатурі з вивченням великої кількості дисциплін, що призводить до розсіювання уваги, перевтоми, негативізму з порушенням засвоєння матеріалу, подача лекційних занять потребують модифікації та адаптації до потреб лікарів та їх часу. Для цього на кафедрі широко використовують сучасні мультимедійні технології та презентації, де лекційний матеріал подається тезисно, наочно і максимально спрощено з акцентом на найбільш необхідну в практичній діяльності інформацію. При цьому значну увагу приділяють оформленню, побудови та подачі презентаційного матеріалу для його найбільшого сприйняття, розуміння і запобіганню перевтоми при його перегляді. Найбільший негативізм і розсіювання уваги з порушенням засвоєння матеріалу викликають лекції, де презентації перевантажені текстовим матеріалом з використанням незрозумілих термінів, відсутністю наочного матеріалу і його конкретизації, значною кількістю слайдів.

Лекційне заняття також включає обговорення і дискусію з наведенням цікавих клінічних прикладів, заснованих на власному досвіді викладачів і підкріплюється демонстрацією відео та фотоматеріалу відповідно до теми заняття, що сприяє кращому засвоєнню поданої інформації, підвищує увагу і інтерес під час подання матеріалу та підвищує якість викладання.

Особлива увага повинна приділятися опануванню практичними навичками неврологічного обстеження та професійній оцінці виявлених симптомів [9].

Практичні заняття проводяться в неврологічних відділеннях безпосередньо біля ліжка хворого з відпрацюванням і навчанням у першу чергу схеми або алгоритму неврологічного огляду пацієнта, оскільки в процесі огляду це є запорукою виявлення ключових неврологічних симптомів, їх інтерпретації та подальших дій лікаря в плані діагностики та лікування. Навчання правильного неврологічного огляду і його послідовності формує впевненість у майбутнього сімейного лікаря в свої діях, сприятиме більш чіткому плану дій з відповідним хворим і викликати довіру та прихильність пацієнта до лікаря і формування його авторитету.

Таким чином, на практичному занятті лікарі-інтерни повинні опанувати навички збору скарг та анамнезу, дослідженню основних складових неврологічного статусу, необхідних у практичній діяльності сімейного лікаря для виявлення вогнищевої неврологічної симптоматики і неврологічних порушень, а саме: визначення рівня свідомості за шкалою ком Глазго, визначення менінгеальних симптомів (ригідність потиличних м'язів, симптоми Керніга і Брудзінського), порушення з боку черепно-мозкових нервів, дослідженню рухової сфери (активних і пасивних рухів, тонусу та сили м'язів кінцівок із визначенням наявності парезів, атрофії м'язів), дослідженню чутливості (глибокої і поверхневої) і координації (виконання координаційних проб, пози Ромберга), порушення з боку рефлекторної сфери

з визначенням патологічних рефлексів (визначення анізорефлексії, рефлексу Бабінського, рефлексів орального автоматизму), вегетативних порушень (виконання ортостатичної проби).

Враховуючи значне зростання за останній час хворих на деменції, тривожно-депресивні порушення та інші захворювання, спостереження і ведення яких входить до компетенції сімейного лікаря, для скринінгової діагностики та оцінки стану хворого все ширше у світі починають використовувати шкали, якими, згідно з вітчизняними протоколами, сімейний лікар зобов'язаний оволодіти. У процесі навчання на кафедрі проводиться ознайомлення лікарів-інтернів зі шкальними методами оцінки стану хворого на деменцію з використанням короткої шкали оцінки ментального статусу (Mini-Mental State Examination – MMSE), оцінка когнітивних функцій лікарем загальної практики (GPCOG), використання шкал для скринінгу депресії та тривоги з використанням двох питань стандартизованого опитувальника – PHQ-2 та в подальшому з використанням опитувальника PHQ-9 або Госпітальної шкали тривоги та депресії (HAD), а також інших опитувальників, які допомагають покращити якість надання медичної допомоги.

Одночасно відбувається ознайомлення лікарів із сучасними методами функціональної діагностики неврологічних хворих, їх інтерпретацією та показами до їх використання, а саме магнітно-резонансна томографія, комп'ютерна томографія, електроенцефалографія, електронейроміографія, доплерографія та ін.

У процесі навчання особливу увагу приділяється наданню невідкладної допомоги неврологічним хворим із використанням уніфікованих клінічних протоколів з відповідним алгоритмом дії сімейного лікаря в окремо взятій ситуації. Для цього лікарі-інтерни ознайомлюються з відповідними клінічними протоколами медичної допомоги при ішемічному інсульті (наказ МОЗ України від 03.08.2012 № 602), при геморагічному інсульті (наказ МОЗ України від 17.04.2014 №275), при деменції (наказ МОЗ України від 19.07.2016 № 736), при епілепсії (наказ МОЗ України від 17.04.2014 № 276).

Мета семінарських занять – поєднання теоретичної та практичної підготовки майбутніх лікарів ЗПСМ, формування у них ініціативності, гнучкого аналітичного мислення, вміння швидко оцінювати клінічну ситуацію, проведення диференційно-діагностичного пошуку та побудови алгоритму своїх дій відповідно до конкретної клінічної ситуації, а також самоаналізу, роботи над власними помилками та аргументації своєї думки. Крім того, семінарські заняття допомагають викладачам виявляти прогалини у знаннях лікарів-інтернів та швидко їх усувати [10].

Семінарські заняття на кафедрі проводяться переважно у вигляді активної дискусії, розбору клінічних випадків, побудови алгоритму дії в конкретній ситуації, рівня знань лікарів-інтернів з відповідної тематики та оцінки засвоєного матеріалу.

На кафедрі неврології та нейрохірургії також особливу увагу приділяється самостійній роботі лі-

Проблеми вищої медичної освіти

карів-інтернів, яка значно підвищує інтерес до навчання, закріплює відпрацьований матеріал, формує відповідальність і сприяє розширенню кругозору та знань майбутнього лікаря. Для цього лікарі-інтерни залучаються до чергувань у відділеннях, проводять самостійно курацію хворих, працюють із медичною літературою та фаховими медичними виданнями, готують реферати, беруть участь у науково-практичних та патолого-анатомічних конференціях, залучаються до виконання НДР кафедри, а також використовують ресурси мережі Інтернет.

Враховуючи усі позитивні моменти від вільного використання електронних інформаційних ресурсів, слід відзначити і негативний. Стрімкий розвиток сучасних технологій сприяє легкій доступності інформації в будь-який час і в будь-якому місці, що провокує небажання її вчити. Деякі молоді лікарі мають серйозні проблеми із запам'ятовуванням точної інформації, такої, як значення показників лабораторних та інструментальних досліджень, дані анатомо-фізіологічних особливостей пацієнтів різного віку, назви та дози препаратів, погіршуючи таким чином рівень знань [7].

На даний час на кафедрі вивчаються нові методики викладання для покращення якості навчального процесу і засвоєння матеріалу, підвищенням його рівня згідно із сучасними світовими вимогами з використанням стимуляційних освітніх технологій та інших світових досягнень.

Викладачі кафедри постійно працюють над самовдосконаленням для покращення якості викладання і впровадження нових методик роботи в процесі навчання лікарів-інтернів, використовуючи у своїх матеріалах досвід навчальних закладів інших країн та досвід, набутий у процесі стажування за кордоном.

Кафедра докладає максимум зусиль для оволодіння майбутніми лікарями сучасними знаннями з неврології і практичними навичками, необхідними для їх професійної діяльності і надання допомоги населенню в умовах реформування медичної галузі та особливо в умовах сільської місцевості з обмеженими можливостями лікаря.

Таким чином, на кафедрі неврології та нейрохірургії ФПО навчання лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика – сімейна медицина» проводиться на сучасному рівні з використанням новітніх технологій викладання та подання матеріалу, що сприяє оволодінню всіма необхідними знаннями з неврології в практичній діяльності майбутнього сімейного лікаря та їх використання на користь суспільства.

Висновки

1. Для якісного педагогічного процесу в системі післядипломної освіти та підвищення його ефективності в сучасних умовах необхідна постійна розробка та впровадження інноваційних методів викладання з використанням світового досвіду і останніх рекомендацій.

2. У процесі навчання лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика – сімейна медицина», враховуючи обмеженість в часі та мультисциплінарний навчальний

процес, на курсі неврології, особливу увагу слід приділяти патологіям, які найбільш часто будуть траплятися в практичній діяльності сімейного лікаря з особливим акцентом на надання невідкладної допомоги і подальшим алгоритмом дії.

3. Враховуючи великий обсяг інформації, який отримують саме інтерни за фахом «Загальна практика – сімейна медицина» під час навчання в інтернатурі, що призводить до розсіювання уваги, переважно з порушенням засвоєння матеріалу, викладання матеріалу потребує певної модифікації і адаптації до потреб лікарів та їх часу. Для цього слід використовувати сучасні мультимедійні технології та різноманітні педагогічні методики, які підвищують якість навчального процесу та засвоєння поданої інформації.

4. Для забезпечення педагогічного процесу на високому рівні існує необхідність постійного самовдосконалення викладацького складу кафедр із вивченням та розробкою нових педагогічних методів викладання, перейманням досвіду інших навчальних закладів та країн у процесі стажування та навчання.

Список літератури

1. Roberts RG, Hunt VR, Kulie TI, Schmidt W, Schirmer JM, Villanueva T, et al. Family medicine training — the international experience. *Med J Aust.* 2011;194(11):84–87.
2. Phillips RL, Brungardt S, Lesko SE, Kittle N, Marker JE, Tuggy ML, et al. The Future Role of the Family Physician in the United States: A Rigorous Exercise in Definition. *Ann Fam Med.* 2014;12(3):250–55. doi: 10.1370/afm.1651.
3. Скоробогатий ВВ. Особенности преподавания оториноларингологии семейным врачам на выездных циклах. *Журнал вушних, носових і горлових хвороб.* 2013;2:91–92.
4. Свиридова НК, Вернер ОМ, Сулік ПВ, Кусткова ГС. Особливості навчання в інтернатурі з неврології в сучасних умовах. *Ліки України.* 2015;1(186):28–30.
5. Свиридова НК, Сулік ПВ, Серета ВГ, Кусткова ГС, Пономаренко ЮВ. Основні вимоги до викладання курсу неврології лікарям загальної практики – сімейної медицини. *Східно-Європейський неврологічний журнал.* 2015;1:1–23.
6. Зозуля ІС, Волосовець АО, Зозуля АІ, Боброва ВІ. Сучасні аспекти викладання курсу неврології лікарям-інтернам на кафедрі медицини невідкладних станів / Матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні». *Медична освіта.* 2018;2:118–20. doi 10.11603/me.2414-5998.2018.2.8877.
7. Орловський ВФ, Бокова СІ. Досвід використання інтерактивних методів навчання у підготовці лікарів-інтернів зі спеціальності «Загальна практика – сімейна медицина». *Сімейна медицина.* 2017;3(71):77–79.
8. Гриб ВА. Сучасні інноваційні технології навчання циклу «неврологія» лікарів-інтернів зі спеціальності «Загальна практика – сімейна медицина». *Буковинський медичний вісник.* 2013; 2(66):214–17.
9. Кузьміна ГП, Азаренко ВС, Князева ОВ, Василенко АМ. Актуальні проблеми викладання нервових хвороб на циклі вторинної спеціалізації «Загальна практика – сімейна медицина». *Медичні перспективи.* 2017;XXII/2ч.1:102–104.
10. Хомовський ВВ, Осовська НЮ, Савіцька ЮВ, Юзвизишна ОВ, Мазур ЮВ. Особливості підготовки лікарів-інтернів за фахом «Загальна практика – сімейна медицина» на факультеті післядипломної освіти в умовах сьогодення. *Буковинський медичний вісник.* 2018;2(86):172–77. doi: 10.24061/2413-0737.XXII.2.86.2018.52.

Problems of higher medical education

References

1. Roberts RG, Hunt VR, Kulie TI, Schmidt W, Schirmer JM, Villanueva T, et al. Family medicine training — the international experience. *Med J Aust.* 2011;194(11):84–87.
2. Phillips RL, Brungardt S, Lesko SE, Kittle N, Marker JE, Tuggy ML, et al. The Future Role of the Family Physician in the United States: A Rigorous Exercise in Definition. *Ann Fam Med.* 2014;12(3):250–55. doi: 10.1370/afm.1651.
3. Skorobogatyj VV. Osobennosti prepodavaniya otorinolaringologii semejnym vracham na vyezdnykh ciklah [Features of teaching otorhinolaryngology to family doctors on field cycles]. *Zhurnal vushnih, nosovih i gorlovih hvorob.* 2013;2:91–92. (in Russian).
4. Sviridova NK, Verner OM, Sulik RV, Kustkova AS. Osoblyvosti navchannia v internaturi z nevrolohii v suchasnykh umovakh [Features of Internship in Neurology in Modern Conditions]. *Liky Ukrainy.* 2015;1(186):28–30. (in Ukrainian).
5. Svyrydova NK, Sulik RV, Sereda VG, Kustkova AS, Ponomarehko YV. Osnovni vymohy do vykladannia kursu nevrolohii likariam zahalnoi praktyky – simeinoi medytsyny [The key requirements for teaching neurology to general practitioners and family doctors]. *Skhidno-levropeiskiy nevrolohichnyi zhurnal.* 2015;1:1–23. (in Ukrainian).
6. Zozulya IS, Volosovets AO, Zozulya AI, Bobrova VI. Suchasni aspekty vykladannia kursu nevrolohii likariam-internam na kafedri medytsyny nevidkladnykh staniv [Modern aspects of studying the course of neurology to the doctors-interns at the department of emergency medicine] / *Materialy XV Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu “Aktualni pytannia vyshchoi medychnoi osvity v Ukraini” medychna osvita.* 2018;2:118–20. doi: 10.11603/me.2414–5998.2018.2.8877. (in Ukrainian).
7. Orlovsky VF, Bokova SI. Dosvid vykorystannia interaktyvnykh metodiv navchannia u pidhotovtsi likariv interniv zi spetsialnosti «Zahalna praktyka–simeina medytsyna» [The experience of using innovative teaching methods in training of interns in specialty «General Practice – Family Medicine»]. *Semejnaja medicina.* 2017;3(71):77–79. (in Ukrainian).
8. Hryb VA. Suchasni innovatsiini tekhnologii navchannia tsykladu «nevrolohii» likariv-interniv zi spetsialnosti «zahalna praktyka – simeina medytsyna» [Modern innovative technology of medical interns training in the cycle of "Neurology " in the specialty «General Practice – Family Medicine”] *Bukovynskiy medychnyi visnyk.* 2013;2(66):214–17. (in Ukrainian).
9. Kuzmina HP, Azarenko VYe, Kniazeva OV, Vasylenko AM. Aktualni problemy vykladannia nervovykh khvorob na tsykli vtorynnoi spetsializatsii «zahalna praktyka – simeina medytsyna» [Actual problems of teaching nerve diseases on the cycle of secondary specialization "General Practice – Family Medicine"]. *Medychni perspektyvy.* 2017;XXII/2ч.1:102–104. (in Ukrainian).
10. Khomovskiy VV, Osovska Nlu, Savitska YuV, Yuzvyshyna OV, Mazur YuV. Osoblyvosti pidhotovky likariv-interniv za fakhom «zahalna praktyka-simeina medytsyna» na fakulteti pisljadiplomnoi osvity v umovakh sohodennia [Features of training of interns in specialty “General Practice and Family Medicine” at the faculty of postgraduate education today]. *Bukovynskiy medychnyi visnyk.* 2018;2(86):172–77. doi: 10.24061/2413-0737.XXII.2.86.2018.52. (in Ukrainian).

Відомості про авторів:

Свістільник Р.В. — к.мед.н, доцент кафедри неврології та нейрохірургії факультету післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова, м. Вінниця. Україна.

Гордійчук О.О. — к.мед.н, доцент кафедри нервових хвороб Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова, м. Вінниця. Україна.

Московко Г.С. — к.мед.н, доцент, завідувач кафедри неврології та нейрохірургії факультету післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова, м. Вінниця. Україна.

Корнійчук А.Г. — к.мед.н, доцент кафедри неврології та нейрохірургії факультету післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова, м. Вінниця. Україна.

Сведения об авторах:

Свистильник Р.В. — к.мед.н, доцент кафедры неврологии и нейрохирургии факультета последипломного образования Винницкого национального медицинского университета имени Н.И. Пирогова, г. Винница. Украина.

Гордийчук О.А. — к.мед.н, доцент кафедры нервных болезней Винницкого национального медицинского университета имени Н.И. Пирогова, г. Винница. Украина.

Московко Г.С. — к.мед.н, доцент, заведующий кафедрой неврологии и нейрохирургии факультета последипломного образования Винницкого национального медицинского университета имени Н.И. Пирогова, г. Винница. Украина.

Корнейчук А.Г. — к.мед.н, доцент кафедры неврологии и нейрохирургии факультета последипломного образования Винницкого национального медицинского университета имени Н.И. Пирогова, г. Винница. Украина.

Information about the authors:

Svistlinik R. V. — Candidate of Medical Sciences, Associate Professor of the Department of Neurology and Neurosurgery of the Faculty of Postgraduate Education of Vinnytsia National Pyrogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine.

Gordiichuk O. O. — Candidate of Medical Sciences, Associate Professor of the Department of Nervous Diseases of Vinnytsia National Pyrogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine.

Moskovko G. S. — Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Neurology and Neurosurgery of the Faculty of Postgraduate Education of Vinnytsia National Pyrogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine.

Korneichuk A. G. — Candidate of Medical Sciences, Associate Professor of the Department of Neurology and Neurosurgery of the Faculty of Postgraduate Education of Vinnytsia National Pyrogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine.

Надійшла до редакції 10.04.2019

Рецензент — проф. Пашковський В.М.

© Р.В. Свістільник, О.О. Гордійчук, Г.С. Московко, А.Г. Корнійчук, 2019